

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ: Γιώργου Παπαδημητρίου, Καθηγητού του συνταγματικού δικαίου στο Πανεπιστήμιο Αθηνών	5
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	9
Κεφάλαιο Πρώτο	
Η ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΣΕΒΑΣΜΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΙΩΝ	
- Η διάταξη του άρθρου 1 της Σύμβασης	30
- Η απόφαση του Δικαστηρίου της 18 ^{ης} Δεκεμβρίου 1996, Λοϊζίδου κατά Τουρκίας	31
- Ανάλυση:	
I. Η υπόθεση και τα κριθέντα ζητήματα	39
II. Γενικά για το περιεχόμενο του άρθρου 1	41
III. Η έννοια της αναγνώρισεως	42
α. Οι θετικές υποχρεώσεις εις βάρος των συμβαλλομένων Κρατών	43
β. Η υποχρέωση των συμβαλλομένων Κρατών για εν τοις πράγμασι προστασία των δικαιωμάτων και ελευθεριών	44
γ. Η διατήρηση της κρατικής ευθύνης και επί παραχωρήσεως εξουσιών σε τρίτους	46
IV. Η έννοια των εξαρτωμένων εκ της δικαιοδοσίας συμβαλλομένου Κράτους προσώπων	47
α. Τα πρόσωπα	47
β. Η εξάρτηση από τη δικαιοδοσία	48
- Βιβλιογραφία	49
Κεφάλαιο δεύτερο	
ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΚΑΘΕ ΠΡΟΣΩΠΟΥ ΣΤΗ ΖΩΗ	
- Η διάταξη του άρθρου 2 της Σύμβασης	52
- Η απόφαση του Δικαστηρίου της 9 ^{ης} Οκτωβρίου 1997, Ανδρόνικου και Κωνσταντίνου κατά Κύπρου	53
- Ανάλυση:	
I. Η υπόθεση και τα κριθέντα ζητήματα	62
II. Γενικά για το περιεχόμενο του άρθρου 2	63
III. Θετικά μέτρα για την προστασία της ζωής	64
α. Προληπτικά μέτρα	64
β. Κατασταλτικά μέτρα	66
IV. Πρόκληση θανάτου από χρήση κρατικής βίας	67
α. Καταδιωκτικές πράξεις	67
β. Πράξεις καταστολής	69
V. Όρια της έννοιας του δικαιώματος στη ζωή	71
- Βιβλιογραφία	72
Κεφάλαιο τρίτο	
ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΒΑΣΑΝΙΣΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΝΘΡΩΠΗΣ Ή ΕΞΕΥΤΕΛΙΣΤΙΚΗΣ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗΣ Ή ΠΟΙΝΗΣ	
- Η διάταξη του άρθρου 3 της Σύμβασης	74
- Η απόφαση του Δικαστηρίου της 25 ^{ης} Σεπτεμβρίου 1997, Aydin κατά Τουρκίας	75
- Ανάλυση:	
I. Η υπόθεση και τα κριθέντα ζητήματα	83
II. Γενικά για το περιεχόμενο του άρθρου 3	85
III. Χώροι εφαρμογής του άρθρου 3	86

IV. Η έννοια του βασανιστηρίου	88
V. Οι έννοιες της απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης ή ποινής	89
VI. Τα προβλήματα από την έκδοση ή απέλαση αλλοδαπών	91
- Βιβλιογραφία	93

Κεφάλαιο τέταρτο

Η ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΤΗΣ ΔΟΥΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗΣ Ή ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

- Η διάταξη του άρθρου 4 της Σύμβασης	96
- Η απόφαση του Δικαστηρίου της 18 ^{ης} Ιουλίου 1994, Karlheinz Schmidt κατά Γερμανίας	97
- Ανάλυση:	
I. Η υπόθεση και τα κριθέντα ζητήματα	101
II. Γενικά για το περιεχόμενο του άρθρου 4	102
III. Διακρίσεις εννοιών	103
IV. Η ιστορική απόφαση Van der Musselle	105
V. Η περιπτώσιολογία της παραγράφου 3 του άρθρου 4	108
- Βιβλιογραφία	109

Κεφάλαιο πέμπτο

ΟΙ ΕΞΙ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΚΑΝΟΝΙΚΗΣ ΣΤΕΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

- Η διάταξη του άρθρου 5, παρ.1 της Σύμβασης	112
- Η απόφαση του Δικαστηρίου της 26 ^{ης} Μαΐου 1997, Τσιρλής και Κουλουμπάς κατά Ελλάδος	113
- Ανάλυση:	118
I. Η υπόθεση και τα κριθέντα ζητήματα	119
II. Γενικά για το περιεχόμενο του άρθρου 5, παρ.1	120
III. Η διάκριση της στέρησης από τον περιορισμό της ελευθερίας	121
IV. Κοινές αρχές για τις έξι περιπτώσεις στέρησης της ελευθερίας	123
V. Κριτήρια προσδιορισμού καθ' εκάστην των έξι περιπτώσεων	123
α. Στέρηση κατόπιν δίκης	125
β. Σύλληψη ή κράτηση λόγω ανυπακοής	125
γ. Προσωρινή σύλληψη ή κράτηση λόγω διάπραξης αδικήματος κ.λ.π.	127
δ. Κράτηση ανηλίκων κ.λ.π.	128
ε. Κράτηση ατόμων για λόγους υγείας κ.λ.π.	129
στ. Κράτηση εν όψει εκδόσεως ή απελάσεως κ.λ.π.	129
- Βιβλιογραφία	

Κεφάλαιο έκτο

ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΣΤΕΡΟΥΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΤΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

- Η διάταξη του άρθρου 5, παρ.2 έως 5 της Σύμβασης	132
- Η απόφαση του Δικαστηρίου της 26 ^{ης} Μαΐου 1997, Sakik και λοιποί κατά Τουρκίας	133
- Ανάλυση:	
I. Η υπόθεση και τα κριθέντα ζητήματα	140
II. Γενικά για το περιεχόμενο του άρθρου 5, παρ.2 έως 5	142
III. Δικαιώματα πληροφόρησης (παράγραφος 2)	143
α. Πότε υφίσταται δικαίωμα πληροφόρησης	143
β. Το περιεχόμενο της πληροφόρησης	144
γ. Η γλώσσα της επικοινωνίας	145

IV. Το δικαίωμα παραπομπής ενώπιον δικαστού και δίκης εντός σύντομου προθεσμίας (παράγραφος 3)	145
α. Η έννοια του δικαστού	146
β. Το σύντομο της παραπομπής ενώπιον δικαστού	146
γ. Οι εξουσίες του δικαστού	147
δ. Η δίκη εντός λογικής προθεσμίας, άλλως η απελευθέρωση	148
V. Το ειδικό δικαίωμα δικαστικής προστασίας παντός στερουμένου της ελευθερίας του (παράγραφος 4)	152
A. Έκταση εφαρμογής της διατάξεως	153
B. Η έννοια του δικαστηρίου και οι εξουσίες του	154
Γ. Η έννοια της βραχείας προθεσμίας	156
VI. Το δικαίωμα επανορθώσεως (παράγραφος 5)	156
- Βιβλιογραφία	157

Κεφάλαιο έβδομο

Η ΕΚΤΑΣΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ ΕΞΙ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ

- Η διάταξη του άρθρου 6, παρ.1 της Συμβάσεως ως προς την έκταση της εφαρμογής της	160
- Η απόφαση του Δικαστηρίου της 28 ^{ης} Σεπτεμβρίου 1995, Procola κατά Λουξεμβούργου	161
- Ανάλυση:	
I. Η υπόθεση και τα κριθέντα ζητήματα	166
II. Διάκριση ευρωπαϊκών και εθνικών νομικών εννοιών	168
III. Η έννοια της αμφισβήτησης	171
IV. Η έννοια του προσδιορισμού	173
V. Η έννοια του δικαιώματος καθ' εαυτή	176
VI. Η έννοια του δικαιώματος αστικής φύσεως	178
VII. Οι υπαλληλικές διαφορές	181
VIII. Η έννοια της κατηγορίας	187
IX. Η έννοια της ποινικής φύσεως κατηγορίας	188
- Βιβλιογραφία	190

Κεφάλαιο όγδοο

ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΕ ΕΝΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟ ΚΑΙ ΑΜΕΡΟΛΗΠΤΟ

- Η διάταξη του άρθρου 6, παρ.1 της Συμβάσεως ως προς το δικαίωμα πρόσβασης σε ένα δικαστήριο, ανεξάρτητο και αμερόληπτο	192
- Η απόφαση του Δικαστηρίου της 26 ^{ης} Αυγούστου 1997, De Haan κατά Ολλανδίας	193
- Ανάλυση:	
I. Η υπόθεση και τα κριθέντα ζητήματα	198
II. Γενικά για το περιεχόμενο του άρθρου 6, παρ.1	199
III. Το δικαίωμα πρόσβασης σε ένα δικαστήριο	200
IV. Η έννοια του δικαστηρίου	204
A. Η ευρωπαϊκή έννοια του δικαστηρίου	205
B. Οι εξουσίες του δικαστηρίου	206
Γ. Ο σεβασμός των αποφάσεων του δικαστηρίου	207
V. Η έννοια του ανεξάρτητου δικαστηρίου	208
VI. Η έννοια του αμερόληπτου δικαστηρίου	209
- Βιβλιογραφία	212

Κεφάλαιο ένατο

ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗΝ ΤΑΧΕΙΑ ΔΙΚΗ

-	Η διάταξη του άρθρου 6, παρ.1 της Συμβάσεως ως προς το δικαίωμα στην ταχεία δίκη	214
	Η απόφαση του Δικαστηρίου της 19 ^{ης} Μαρτίου 1997, Πασχαλίδης και λοιποί κατά Ελλάδος	215
	Η απόφαση του Δικαστηρίου της 22ας Οκτωβρίου 1997, Παπαγεωργίου κατά Ελλάδος	220
	Η απόφαση του Δικαστηρίου της 26 ^{ης} Νοεμβρίου 1997, Σταμουλακάτος κατά Ελλάδος	225
-	Ανάλυση	
	I. Καθυστερήσεις δίκης στα τρία ελληνικά ανώτατα δικαστήρια	228
	II. Χρονική περίοδος που λαμβάνεται υπόψη	229
	III. Συμπεριφορά του προσφεύγοντος	230
	IV. Πολύπλοκο της υποθέσεως	231
	V. Ευθύνη κρατικών Αρχών	232
	A. Ευθύνη οργάνωσης της δικαιοσύνης	232
	B. Ευθύνη των δικαστών της υποθέσεως	233
-	Βιβλιογραφία	235

Κεφάλαιο δέκατο

ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΤΗΣ ΔΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ

-	Η διάταξη του άρθρου 6, παρ.1 της Συμβάσεως ως προς τα δικαιώματα της δημόσιας διεξαγωγής της δίκης και δημοσίευσης της απόφασης	238
-	Η απόφαση του Δικαστηρίου της 23 ^{ης} Απριλίου 1997, Stolinger και Kuso κατά Αυστρίας	239
-	Ανάλυση	
	I. Η υπόθεση και τα κριθέντα ζητήματα	243
	II. Οι ρυθμίσεις του άρθρου 6, παρ.1 για τη δημοσιότητα	244
	III. Δημοσιότητα συνεδριάσεων	244
	IV. Δημοσίευση αποφάσεων	245
-	Βιβλιογραφία	247

Κεφάλαιο ενδέκατο

Η ΔΙΚΑΙΗ ΔΙΚΗ

	Η διάταξη του άρθρου 6, παρ.1 της Συμβάσεως ως προς τη δίκαιη δίκη	250
	Η απόφαση του Δικαστηρίου της 24 ^{ης} Φεβρουαρίου 1997, De Haes και Giszels κατά Βελγίου	251
-	Ανάλυση	
	I. Η υπόθεση και τα κριθέντα ζητήματα	255
	II. Γενικά για την αρχή της δίκαιης δίκης	256
	III. Το δικαίωμα παραστάσεως	257
	IV. Το δικαίωμα πληροφόρησης	257
	V. Το δικαίωμα αμύνης (αντίκρουσης)	258
	VI. Η ισότητα των όπλων	259
	VII. Η υποχρέωση αιτιολογίας	262
-	Βιβλιογραφία	263

Κεφάλαιο δωδέκατο

ΤΟ ΤΕΚΜΗΡΙΟ ΑΘΩΟΤΗΤΑΣ

	Η διάταξη του άρθρου 6, παρ.2 της Σύμβασης	266
	Η απόφαση του Δικαστηρίου της 29 ^{ης} Αυγούστου 1997, E.L., και R.L. J.O.-L. Κατά Ελβετίας	267
-	Ανάλυση	

I. Η υπόθεση και τα κριθέντα ζητήματα	271
II. Γενικά για το περιεχόμενο του άρθρου 6, παρ. 2	272
III. Οργανική έκταση εφαρμογής του τεκμηρίου	272
IV. Λειτουργική έκταση εφαρμογής του τεκμηρίου	273
A. Ποινική διαδικασία	273
B. Προσδιορισμός ποινικού αδικήματος	275
Γ. Δυσμενείς συνέπειες μετά την απαλλαγή του κατηγορηθέντος	275
- Βιβλιογραφία	276

Κεφάλαιο δέκατο τρίτο

ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΥ

- Η διάταξη του άρθρου 6, παρ.3 της Σύμβασης	278
- Η απόφαση του Δικαστηρίου της 23 ^{ης} Απριλίου 1997, Van Mechelen και λοιποί κατά της Ολλανδίας	279
- Ανάλυση	
I. Η υπόθεση και τα κριθέντα ζητήματα	285
II. Γενικά για το περιεχόμενο του άρθρου 6, παρ. 3	286
III. Το δικαίωμα πληροφόρησης	287
IV. Το δικαίωμα υπεράσπισης	288
V. Το δικαίωμα εξετάσεως μαρτύρων	290
VI. Το δικαίωμα σε διερμηνέα	291
- Βιβλιογραφία	292

Κεφάλαιο δέκατο τέταρτο

Ο ΚΑΝΟΝΑΣ ‘ΟΥΔΕΝ ΑΔΙΚΗΜΑ, ΟΥΔΕΜΙΑ ΠΟΙΝΗ ΧΩΡΙΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟ ΝΟΜΟ’

- Η διάταξη του άρθρου 7 της Σύμβασης	294
- Η απόφαση του Δικαστηρίου της 15 ^{ης} Νοεμβρίου 1996, Cantoni κατά Γαλλίας	295
- Ανάλυση	
I. Η υπόθεση και τα κριθέντα ζητήματα	300
II. Γενικά για το περιεχόμενο του άρθρου 7	301
III. Έκταση εφαρμογής του άρθρου 7	302
IV. Η προβλεψιμότητα	302
- Βιβλιογραφία	303

Κεφάλαιο δέκατο πέμπτο

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΖΩΗΣ ΤΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΕΩΝ

- Η διάταξη του άρθρου 8 της Σύμβασης	306
- Η απόφαση του Δικαστηρίου της 26 ^{ης} Σεπτεμβρίου 1997, Mehemî κατά Γαλλίας	307
- Ανάλυση	
I. Η υπόθεση και τα κριθέντα ζητήματα	312
II. Γενικά για το περιεχόμενο του άρθρου 8	313
III. Ο σεβασμός της ιδιωτικής ζωής	313
A. Η έννοια της ιδιωτικής ζωής	314
B. Ο σεβασμός της ιδιωτικής ζωής με τη λήψη θετικών μέτρων από το Κράτος	315
Γ. Η αναγκαιότητα και η αναλογικότητα στις επεμβάσεις στην ιδιωτική ζωή	318
IV. Ο σεβασμός της ιδιωτικής ζωής	323
A. Η έννοια της οικογενειακής ζωής	323

B. Θετικές υποχρεώσεις του Κράτους έναντι της οικογενειακής ζωής	325
Γ. Ο έλεγχος της αναγκαιότητας και αναλογικότητας στις επεμβάσεις στην οικογενειακή ζωή	326
Δ. Ο έλεγχος της εισόδου και παραμονής αλλοδαπών	328
V. Ο σεβασμός της κατοικίας	330
A. Η έννοια της κατοικίας και η έκταση του οικείου δικαιώματος για προστασία της	330
B. Το νομικό καθεστώς των κατ' οίκον ερευνών	331
VI. Ο σεβασμός των ανταποκρίσεων	332
A. Ο σεβασμός της αλληλογραφίας	333
B. Ο σεβασμός της τηλεφωνικής επικοινωνίας	334
- Βιβλιογραφία	336

Κεφάλαιο δέκατο έκτο

Η ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΕΛΕΥΘΕΡΙΕΣ ΣΚΕΨΕΩΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΙΔΗΣΕΩΣ

- Η διάταξη του άρθρου 9 της Σύμβασης	338
- Η απόφαση του Δικαστηρίου της 1 ^{ης} Ιουλίου 1997, Calac κατά Τουρκίας	339
- Ανάλυση	
I. Η υπόθεση και τα κριθέντα ζητήματα	343
II. Γενικά για το περιεχόμενο του άρθρου 9	344
III. Οι ιστορικές αποφάσεις Κοκκινάκης και Μανουσάκης κατά Ελλάδος	345
A. Ο κολασμός του προσηλυτισμού	345
B. Η ίδρυση ναών και ευκτηρίων οίκων	350
IV. Ο σεβασμός των πεποιθήσεων	352
V. Εκδήλωση των θρησκευτικών πεποιθήσεων	355
VI. Η θρησκευτική ελευθερία και η ελληνική ιδιαιτερότητα.	356
- Βιβλιογραφία	358

Κεφάλαιο δέκατο έβδομο

Η ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΤΗΣ ΕΚΦΡΑΣΕΩΣ

- Η διάταξη του άρθρου 10 της Σύμβασης	360
- Η απόφαση του Δικαστηρίου της 1 ^{ης} Ιουλίου 1997, Oberschilek κατά Αυστρίας	361
- Ανάλυση	
I. Η υπόθεση και τα κριθέντα ζητήματα	365
II. Γενικά για το περιεχόμενο του άρθρου 10	366
III. Προσδιορισμός του δικαιώματος της ελευθερίας εκφράσεως	367
IV. Ο θεμιτός περιορισμός του δικαιώματος	369
A. Ο θεμιτός σκοπός	370
B. Η αποδοχή του μέτρου ως συμβατού με τη δημοκρατική κοινωνία	371
Γ. Η δίκαιη στάθμιση	372
Δ. Η προστασία της εθνικής ασφάλειας της δημόσιας τάξεως, η πρόληψη εγκλημάτων	372
E. Η προστασία του κύρους και της αμεροληψίας της δικαιοσύνης	374
Στ. Η προστασία δικαιωμάτων τρίτων	377
V. Ίδρυση και λειτουργία ιδιωτικών ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών σταθμών	380
- Βιβλιογραφία	382

Κεφάλαιο δέκατο όγδοο

ΟΙ ΕΛΕΥΘΕΡΙΕΣ ΤΟΥ ΣΥΝΕΡΧΕΣΘΑΙ, ΤΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΖΕΣΘΑΙ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΜΟΥ

Η διάταξη του άρθρου 11 της Σύμβασης	384
Η γνώμη της Επιτροπής της 11 ^{ης} Απριλίου 1997, Σιδηρόπουλος και λοιποί κατά της Ελλάδος	385
- Ανάλυση	
I. Η υπόθεση και τα κριθέντα ζητήματα	394
II. Γενικά για το περιεχόμενο του άρθρου 10	395
III. Η ελευθερία του συνέρχεσθαι ειρηνικώς	396
IV. Η συνεταιριστική ελευθερία	397
A. Έκταση εφαρμογής του δικαιώματος	398
B. Η αρνητική ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι	399
Γ. Η αναγκαιότητα στον περιορισμό της ελευθερίας του συνεταιρίζεσθαι	399
V. Η συνδικαλιστική ελευθερία	400
- Βιβλιογραφία	401

Κεφάλαιο δέκατο ένατο

ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΓΑΜΟΥ ΚΑΙ ΙΔΡΥΣΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

- Η διάταξη του άρθρου 12 της Σύμβασης	404
- Η γνώμη της Επιτροπής της 21 ^{ης} Ιανουαρίου 1997, Rachel Horsham κατά Ηνωμένου Βασιλείου	405
- Ανάλυση	
I. Η υπόθεση σε ό,τι αφορά το δικαίωμα γάμου	414
II. Γενικά για το περιεχόμενο του άρθρου 12	415
III. Εννοιολογικοί περιορισμοί	415
IV. Οι περιορισμοί του δικαιώματος	417
- Βιβλιογραφία	419

Κεφάλαιο εικοστό

ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

- Η διάταξη του άρθρου 13 της Σύμβασης	422
- Η απόφαση του Δικαστηρίου της 15 ^{ης} Νοεμβρίου 1998, Chahal κατά Ηνωμένου Βασιλείου	423
- Ανάλυση	
I. Η υπόθεση και τα κριθέντα ζητήματα	429
II. Γενικά για το περιεχόμενο του άρθρου 13	430
III. Σχέσεις του άρθρου 13 προς το άρθρο 6	430
IV. Η έννοια της Αρχής	431
V. Η έννοια της αποτελεσματικής προσφυγής	431
A. Η ύπαρξη προσφυγής	432
B. Η παροχή των αναγκαίων μέσων προς ανόρθωση της προσβολής	433
Γ. Η πραγματική άσκηση των αρμοδιοτήτων των εθνικών Αρχών προς ανόρθωση της προσβολής	434
- Βιβλιογραφία	436

Κεφάλαιο εικοστό πρώτο

Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

- Η διάταξη του άρθρου 14 της Σύμβασης	438
- Η απόφαση του Δικαστηρίου της 21 ^{ης} Φεβρουαρίου 1997, Van Raalte κατά Ολλανδίας	439
- Ανάλυση	
I. Η υπόθεση και τα κριθέντα ζητήματα	444
II. Γενικά για τα χαρακτηριστικά του δικαιώματος που κατοχυρώνεται στο	445

άρθρο 14	
Α. Μη κατοχύρωση της αρχής της ισότητας ως γενικής αρχής	445
Β. Ο μηχανισμός της «εν συνδυασμό» εξέτασης για την παραβίαση το άρθρου 14	447
Γ. Ο γενικός χαρακτήρας της ρυθμίσεως του άρθρου 14 έναντι των άλλων ρυθμίσεων της Συμβάσεως ή των πρόσθετων πρωτοκόλλων	448
III. Η τεχνική της έρευνας για παραβίαση της αρχής της ισότητας	448
- Βιβλιογραφία	452
Κεφάλαιο εικοστό δεύτερο	
Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ	
- Η διάταξη του άρθρου 1 του πρόσθετου πρωτοκόλλου	454
- Η απόφαση του Δικαστηρίου της 15 ^{ης} Νοεμβρίου 1996, Κατικαρίδης και λοιποί κατά Ελλάδας	455
- Ανάλυση	
I. Η υπόθεση και τα κριθέντα ζητήματα	458
II. Η έννοια του ιδιοκτησιακού καθεστώτος	459
Α. Γενικά για την ευρωπαϊκή έννοια της ιδιοκτησίας	459
Β. Οι διοικητικές άδειες	460
Γ. Απαιτήσεις κοινωνικής ασφάλισης	461
Δ. Οι ενοχικές αξιώσεις	463
III. Οι τρεις κανόνες του άρθρου 1 του πρόσθετου πρωτοκόλλου	466
IV. Ο σεβασμός της ιδιοκτησίας εν γένει	467
V. Η στέρηση της ιδιοκτησίας	472
VI. Η ρύθμιση της χρήσης αγαθών	475
- Βιβλιογραφία	479
Κεφάλαιο εικοστό τρίτο	
ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	
- Η διάταξη του άρθρου 2 του πρόσθετου πρωτοκόλλου	482
- Η απόφαση του Δικαστηρίου της 18 ^{ης} Δεκεμβρίου 1996, Βαλσάμης και λοιποί κατά Ελλάδας	483
- Ανάλυση	
I. Η υπόθεση και τα κριθέντα ζητήματα	491
II. Γενικά για το περιεχόμενο του άρθρου 2 του πρόσθετου πρωτοκόλλου	492
III. Το δικαίωμα εκπαιδεύσεως	493
IV. Το δικαίωμα των γονιών για σεβασμό των πεποιθήσεως τους	494
- Βιβλιογραφία	496
Κεφάλαιο εικοστό τέταρτο	
ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΤΗΣ ΨΗΦΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΚΛΟΓΙΜΟΤΗΤΑΣ	
- Η διάταξη του άρθρου 3 του πρόσθετου πρωτοκόλλου	498
- Η απόφαση του Δικαστηρίου της 1 ^{ης} Ιουλίου 1997, Γείτονας και άλλοι κατά της Ελλάδος	499
- Ανάλυση	
I. Η υπόθεση και τα κριθέντα ζητήματα	505
II. Γενικά για το περιεχόμενο του άρθρου 3 του πρόσθετου πρωτοκόλλου	507
III. Η δημοκρατία και τα πολιτικά κόμματα	508
IV. Οι υπάρχουσες νομολογιακές λύσεις	511
- Βιβλιογραφία	513
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	515
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι	
- Σύμβασις δια την προάσπισιν των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των	523

θεμελιωδων ελευθεριών	
- Πρόσθετον Πρωτόκολλον εις την Σύμβασιν περί προασπίσεως των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών	545
- Έβδομο Πρωτόκολλο της Σύμβασης για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών	548
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β	
Κράτη μέλη της Σύμβασης	553
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ	
Νομολογία επί των προϋποθέσεων του παραδεκτού	555
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ	
Πίνακας των αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου	559
ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ	589
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	599